

Pārskats LNS Domei 2012. gada 26.septembrī

Par LNS laikraksta „Kopsolī” darbu 2009. – 2012. gadā

Cienījamie domnieki! Sākumā tikai atgādināšu, LNS laikraksts „Kopsolī” ir viens no retajiem preses izdevumiem Latvijā, kurš saglabājies no saviem pirmsākumiem 1954. gadā līdz šai dienai. Mēs varam būt lepni - pēc 2 gadiem tam apritēs apaļi 60! Pie vēstures vairāk nekavēšos, jo tā vairākas reizes jau atspoguļota mūsu izdevumā un par to minēts arī dažādos citos pasākumos. Lielākais notikums atskaites periodā – iznāca laikraksta „Kopsolī” 1000. nr., kas tika atzīmēts ar Atvērto durvju dienu Jāņa sētā 5 (2011).

Kas ir pamatā šai ilgtspējai?

Mūsaprāt, tas pats kas visas LNS pastāvēšanai – tā ir spēja apmierināt sabiedrības nedzirdīgo daļas intereses, tās vajadzību pēc informācijas, kas atspoguļo tieši viņu dzīvi, problēmas un to risinājumus. Šo mērķi redakcija vienmēr paturējusi pirmajā vietā, veidojot pēc iespējas saturā vispusīgākus materiālus.

Rakstu tēmas katrā numurā ir visdažādākās: tie ir oficiālie, juridiskie, likumdošanas materiāli (PNF, EUD, LNS Domes, valdes, citu augstākstāvošu institūciju materiāli, kas skar nedzirdīgo intereses), rehabilitācijas, medicīnas jautājumi, notikumi LNS sistēmā un tai radniecīgās organizācijās, izglītības, kultūras un sporta jautājumi, nedzirdīgie pasaulē, sarunas par dzīvi, intervijas, sadzīves jautājumi u. c.

Atzīmējot nozīmīgākos notikumus LNS dzīvē, redakcija izdod īpašus speciālnumurus, piemēram, tāds bija par godu LNS 90-gades svinībām Brīvdabas muzejā (2010), vai kādai tēmai atvēl lielāku apjomu (grupu sapulces, biedrību konferences, KS 1000. nr., atskati LNS vēsturē u.c.).

Pārskata periodā ievērojami pieaudzis informācijas apjoms, kas veltīts projektu norises gaitai, to realizācijas rezultātiem, jo LNS realizē vienlaicīgi arvien vairāk projektu.

„KS” veidojis tematiskas materiālu kopas, ziņu lapas, starplikas, speciālos izdevumus, bukletus. Piemēram, 2012. gadā līdztekus publikācijām par projekta ”Klusuma pasaule” aktivitāšu norisi laikraksta saturā regulāri iekļauti materiāli par vēl vairākiem (es teiktu, pat daudziem) citiem projektiem, jo neatkarīgi no tā, vai tiem ar „KS” ir sadarbības līgumi vai arī nav, mums ir jāinformē nedzirdīgo sabiedrība par visos tajos notiekošo.

Jūtam palielināties arī rakstu skaits rubrikās „Sociālās ziņas” un „Nedzirdīgie pasaulē”, ieviestas vairākas jaunas, piemēram, „Lasītāji vērtē”, „Īsas ziņas no mājaslapas”, „LNS vadības kalendārs”, „Mēs lepojamies”.

Jāatzīst, ka salīdzinājumā ar iepriekšējiem atskaites periodiem redakcijai ir ievērojami atvieglota finansiālā situācija: vairs nav nepārtraukti jārūpējas par savas darbības vispārējo finansiālo nodrošinājumu, jo pamatā lielākā daļa segta no projektam „Klusuma pasaule” ESF atvēlētajiem līdzekļiem izmaksu klientu nodrošināšanai ar bezmaksas eksemplāru.

Finansējumu redakcija saņem arī dažu citu LNS projektu ietvaros – par publicitātes materiālu veidošanu un iespiešanu „Kopsolī”, kā arī no laikraksta maksas abonentiem. Jāatzīmē, ka atskaites periodā laikraksts „Kopsolī” saņēma dāsnu ziedojumu no Microsoft Latvia – datorprogrammas 24 tūkstošu USD apmērā, ar kurām tika nodrošinātas LNS organizācijas.

Lasītāju skaits šajā periodā saglabājies samērā nemainīgs sakarā ar šī informatīvā pakalpojuma sniegšanu projekta „Klusuma pasaule” klientiem.

Šogad avīzes kopējā tirāža 750 – 780 eksemplāru: 550 – projekta klientiem un 230 eks. izplatīšanai Latvijas Pasta abonēšanas tīklā un uz vietas. To var abonēt Latvijas pastā vai saņemt redakcijā un biedrībās uz vietas. Iznāk reizi mēnesī 16 lpp. apjomā. Pieejama arī interneta reģistrētiem lietotājiem e-versijā – ar viena mēneša nobīdi.

Pašreizējais periods ļoti prasīgs – tas diktē arvien jaunas prasības avīzes saturiskās kvalitātes nodrošinājumā, lasītāju iesaistīšanā, viņu intereses noturēšanā utt. Iekļaujoties projektā „Klusuma pasaule”, laikraksta redakcijai pavēšās daudz plašākas iespējas sagatavot un izdot saturā un formā kvalitatīvu izdevumu, jo tā veidošanā nodarbināta tik spēcīga un liela darbinieku grupa kā nekad tā vēsturē: ir divi ziņu korespondenti, datorizainers, redaktors, informācijas grupas vadītājs,.

Izdarot aptauju biedrībās, esam secinājuši, ka avīzi mazāk lasa jaunieši, labi ja viņi ar to iepazīstas LNS mājaslapā. Daudzus neinteresē norises savā biedrībā, pat pasaulē, varbūt vienīgi sports un kādu sensacionālu notikumu apraksti.

Jācer, daļa no viņiem tomēr, noteiktā vecumā nobriestot, sāks aktīvāk darboties biedrībā un kļūs arī par „KS” lasītājiem.

Lai rosinātu šo interesi par iespiesto vārdu, redakcijā vairākkārt uzņemti un ar darbu iepazīstināti Rīgas, Valmieras un Raiņa skolas audzēkņi, viņiem un arī dzirdīgo skolu jauniešiem dota iespēja piedalīties redakcijas darbā Ēnu dienā. Šāda sadarbība būtu jāturpina, redakcijas pārstāvjiem ierodoties skolā uz vietas, lai tiktos ar skolas kolektīvu un vecākiem.

Diemžēl mūsu jaunākā gadagājuma ļaudis ne tikai maz lasa, bet arvien mazāk arī raksta. Domāju, ka cēloņi tam jāmeklē kaut kur dziļāk – bērnībā: vai jaunajās ģimenēs tiek cienīts rakstītais vārds, atlicināta nauda grāmatas iegādei, vai bērns vakarā iemieg ar vecāku stāstītu iemīļotu pasaku? Ja tā nebūs, tad nelīdzēs nekādas modernās tehnoloģijas, kuras, kaut gan tagad bieži tiek piesauktas kā analogs, tiks lietotas tikai čatošanai, nevis sava redzesloka, savu zināšanu paplašināšanai.

Redakcija organizēja arī I. Immures autordarba izdošanu grāmatā „Nedzirdīgo bērnu izglītošanas vēsture Latvijā līdz 1940. gadam” (2010), laidusi klajā bukletu par LNS izveidošanās vēsturi.

Daudzu gadu laikā palicis neatrisināts jautājums – par laikraksta „Kopsolī” oficiālo statusu.

Nedaudz faktu no vēstures.

Jautājums par „Kopsolī” statusu – struktūrvienība vai SIA – ilgstoši cilāts bez rezultāta no vienas LNS sēdes uz otru. „KS” arhīvā glabājas šādas dokumentālas liecības.

- **1998. gada 7. janvārī** LNS valde uzdod sagatavot „Kopsolī” SIA Statūtus, tas tiek izdarīts un Statūti iesniegt, bet lēmums ne valdē, ne Domē neseko, jo rodas šaubas, vai neko nepelnoša organizācija var būt SIA.
- **2002. gada 14. novembrī** Dome lemj pārskatīt un sagatavot Statūtus, lai reģistrētu „Kopsolī” kā SIA. Uzņēmuma reģistrs skaidro, ka avīze vispirms oficiāli jālikvidē, tad jādibina atsevišķa jauna SIA. Lēmums par likvidāciju netiek pieņemts.
- **2008. gada 30. janvārī** Dome lemj: izveidot darba grupu E.Vorslova vadībā, lai risinātu „KS” statusa jautājumu, tālākas darbības nenotiek.
- **2011. gadā**, kad dibinājās jaunais LNS Sociālās Rehabilitācijas centrs, redakcija rosināja tajā iekļaut arī laikrakstu „Kopsolī” kā informatīvo pakalpojumu sniedzēju nedzirdīgajiem cilvēkiem. Juristi atkal skaidroja, ka ir divi ceļi: optimālais – „KS” jāreģistrē kā LNS struktūrvienība vai arī – tas jālikvidē un pēc tam jāiekļauj kā jauna vienība LNS Sociālās Rehabilitācijas centrā.

Šobrīd laikraksts „Kopsolī” darbojas kā uzņēmumu reģistrā reģistrēts masu informācijas līdzeklis, kura dibinātājs ir Latvijas Nedzirdīgo savienība. Tas nav oficiāls statuss, bet tikai piederības apzīmējums. Ne reizi vien šī iemesla dēļ neesam varējuši startēt projektu konkursos, par mūsu statusu brīnās gan bankā, gan VID u. c.

Kamēr esam par 90% projektā „Klusuma pasaule”, problēmu nav, bet kas būs pēc pusotra gada? Par to jādomā, ja vēlamies šo izdevumu saglabāt kā vienu no pagaidām populārākajiem LNS medijiem. Lūdzu Domi vēlreiz atgriezties pie šī jautājuma.

Izmantojot šo publisko iespēju, izsaku pateicību brīvprātīgajiem palīgiem, kas iespēju robežās piedalījušies „KS” veidošanā, – rakstu un fotogrāfiju autoriem, avīzes izplatītājiem, padomdevējiem, rosinātājiem, pasūtīšanas organizētājiem un izskaidrotājiem. Viņu vidū: **M. Truntika, I. Geduša, Ž.Škapare, D. Lāce, I.Lāce – Miežīte, A. Osmanis, I. Krama, E. Vorslovs, L. Golubeva, Dz. Stepāns, J. Groma, A. Sprudzāne (Ceple), V. Kamare, V. Krauklis, A. Nikiforovs, I. Pāže, R. Civkunova, D. Kalpiņa –Geida, B.Bicēna, S.Liepiņa, R. Tabaka u.c.** Atklāti sakot, mēs priecātos, ja šo palīgu būtu vairāk, tāpēc aicinu informatīvā procesa veicināšanā iekļauties arī šeit klātesošos.

Kā teicis kāds gudrinieks: *tauta, kas nelasa, nedomā.*

Kopsolī pastāvēs tikai tik ilgi, cik ilgi to lasīs, – vienalga kādā formātā: uz papīra vai moderno tehnoloģiju veidolā. Lai mēs lasītu paši un rosinātu to darīt arī citiem – tāda būtu mana vēlme, nobeidzot šo pārskatu. **Paldies!**

*Pārskatu sagatavoja: Ilze Kopmane,
laikraksta „Kopsolī” galvenā redaktore*

2012. gada 20. septembrī